

Олександр Кобзар: «Негативні герої мені цікавіші»

Олександр Кобзар у фільмі «Поводир».
Режисер Олесь Санін. Україна, 2013

Бесіду веде Світлана Дзюба

– Олександр, які улюблені актори були у вас в дитинстві?
– Аль Пачіно, Роберт де Ніро, Кевін Костнер, Міккі Рурк, на їхніх фільмах ми виховувалися. Улюблені фільми – «Одного разу в Америці», «Хрещений батько», «Обличчя зі шрамом», «Охоронець».

– А чому вирішили стати актором?

– Це була випадкова ситуація, коли мене шляхи завели в театральний коледж...

– У театральному інституті імені Карпенка-Карого на курсі Бориса Ставицького чому найціннішому навчилися?

– Для мене Борис Петрович залишається у спогадах людиною, яка багато чого мені дала, ми з хлопцями завжди тепло його згадуємо. Напевно, головне, що в нього перейняв, – те, що він віддавався професії повністю. У багатьох професіях люди відпрацювали робочий день, і все, у них починається своє життя. У нас – специфічна професія, тут не можна розділити, де робота, де особисте життя, все тісно переплітається. Її не можна навчити, її не можна передати, вона змушує вчитися самому.

– А на курс Костянтина Дубініна ви пішли, бо хотіли стати режисером?

– Щоб добрати відсутніх знань. Багато теорії, яку не добрав на акторському курсі, можливо, й через те, що неправильно побудована система навчання. У Костянтина Михайловича отримав і чимало практичних навичок.

Олександр Кобзар (н. 1976) – український актор театру і кіно. Закінчив акторський факультет КДІТМ ім. І. Карпенко-Карого (курс Бориса Ставицького, 2000), режисерський факультет того ж інституту (курс Костянтина Дубініна, 2005). З 2000 року працював у Донецькому театрі ім. Артема, з 2002-го – в Ніжинському українському драматичному театрі ім. М. Коцюбинського, в Театрі драми і комедії на лівому березі Дніпра працює з 2004 року. Режисерські роботи: «Ці вільні метелики» за Л. Гершу, «Морфій» за М. Булгаковим, «Дурня» за Некрасовим. Ролі в театрі: Віктор («Останній герой» за О. Марданем, реж. Д. Богомазов), Ллойд («Глядачі на виставу не допускаються!» за М. Фрейном, реж. Ю. Одинокий), драматург Куїлті («Лоліта» за В. Набоковим, реж. А. Білоус), Войцек («Карнавал плоті» за Г. Бюхнером, реж. Д. Богомазов), Левін («Анна Кареніна» за Л. Толстим, реж. Е. Митницький), Прозоров («Три сестри» за А. Чеховим, реж. Е. Митницький), бізнесмен («Черга» за О. Марданем, реж. Д. Богомазов), П'єтро, Нотаріус («Дон Жуан, або Уроки Зваби» за А. Міллером, реж. Д. Богомазов).

Основні ролі в кіно і серіалах: утопленик Ляоня («Загін», 2008), Володимир («Поводир», 2013), Родіон («Полонянка», 2013), Ботов («Правила уgonу», 2009).

Премія «Київська пектораль» у номінації «Найкраща чоловіча роль» (Віктор), «Останній герой» (2007) та в номінації «Найкращий режисерський дебют» за виставу «Граємо Чонкіна» (спільно з Андрієм Самініним, 2009).

Він дуже тепла людина, уважний до всіх, терпимий до помилок. Ніколи не нав'язував свою позицію, поважав і виховував з першого курсу людину творчу, в якій є власна позиція. У жодному разі не руйнував і не влазив у задум, у придумане нами, але поправляв, щоб зробили все правильно.

– Ви досить часто знімаєтеся в серіалах. Це робота тільки для заробітку? Чи там теж щось є для творчості і професійного зростання?

– Там є все. Якщо людина розуміє, що є речі, де можна просто заробити, а є речі, де можна і заробити, і дістати задоволення, і досягти успіху в професії. Я не розділяю кіно і театр, бо вони взаємопов'язані. Чим більше артист знімається, тим популярнішим він стає, а потім люди платять за те, щоб прийти подивитися на артиста, якого бачили у фільмах і якому вони симпатизують. Але актора робить театр. Кожен артист сам ставить мету перед собою. Я просто намагаюся чесно працювати в кіно, тоді й гроші отримуєш, і хорошу кінороботу.

– Чи можете назвати себе універсальним актором? Адже володієте умінням грати найрізноманітніші ролі. Ви прагнете до того, щоб грати все?

– Який є – такий є, знаю свої сильні і слабкі сторони, тому роблю те, що серце підказує. Не знаю, що таке універсальний актор.

Олександр Кобзар у фільмі «Поводир».

– Як вам працювалося в «Поводирі»?

– Чудово працювалося...

– Як би ви самі охарактеризували персонажа, якого грали, як ви його відчуваєте?

– Та я вже забув про нього. Три роки тому це було, я ж не живу з ним. Кілька місяців ми щось пробували, зняли... Це вже нехай критики характеризують мого персонажа. Я як відчував, так і грав, багато моментів не можу розкласти по полочках, не можу звести в теорію, тому що в людині є багато на підсвідомому рівні. Як собака: все розуміє, а сказати не може. У мене так. Є люди, які вміють красиво говорити, розповідати про себе, про свої ролі. Мені Бог цього не дав, і воно мені, напевно, не потрібно. Головне – робити.

– Ваш герой – абсолютний лиходій?

– Звичайно, ні. А хто лиходій? Лиходіїв немає, це все одно, що зателефонувати моїм друзям у Донецьк, які дотримуються іншої версії подій, і сказати: ви – лиходії. Точно так само вони можуть сказати, що лиходії ми. Люди живуть у своїх обставинах, потрапляють у різні ситуації, можуть опинитися в пастці. Як Володимир, наприклад, який нібито зрадив... У кожного є своя правда, в рамках якої він існує.

– Ви часто граєте негативних героїв. Як ви відчуваєтеся в цьому процесі, і як публіка потім вас сприймає?

– Не знаю, як сприймає публіка. Я не боюся грати негативних героїв, мало того – мені вони більше подобаються, ніж позитивні. Там у мене ширше поле для діяльності, більше фантазії. Там я бачу більше цікавого.

– У таких ролях часто загострені суперечності, контрасти,

наприклад, зло чиниться через любов?

– А ви назвіть негативних персонажів, не мотивованих любов'ю або чимось іще. Персонаж чомусь саме так чинить. Ба більше, персонаж, якого люди вважають негативним, сам себе таким не вважає. Він вважає себе нормальною людиною, просто виходить із ситуації, в яку потрапляє.

– Яка ваша улюблена роль?

– Я б хотів ще грати в «Останньому герої», але розумію, що час не повернути назад, вистава вже не відновиться. А так, більшість ролей люблю по-своєму. Єдине, знаю, що в мене є поворотні роботи в кіно, наприклад, вельми зворушлива роль утопленика в «Загоні» – улюблена. З театральних робіт улюблені Андрій Прозоров у «Трьох сестрах» режисера Едуарда Митницького, Ракітін у виставі «Місяць у селі» в постановці Андрія Білоуса.

– А «Войцек»?

– Войцек – дуже складний персонаж, і над ним була складна робота, тому в мене дивні відчуття з приводу нього. Матеріал важкий, не дописаний автором, і я якихось речей у ньому не розумію. Це буває у творчості...

– В одному інтерв'ю ви говорили, що мрієте зіграти шекспірівського Річарда III.

– У мене вже період не мрійливий. Я до чогось іду, чогось хочу досягти, і тому мені вже не так важливо, буде у мене ця роль чи ні, – я від цього не змінюся. Так, був період, коли я зіткнувся у творчості з Річардом, мені дуже сподобався цей персонаж і хотілося його зіграти. Мабуть, я говорив про Річарда, бо в той час були спроби репетицій.

Олександр Кобзар у телефільмі «Полонянка». Росія, 2013

– А до чого йдете, чого хочете досягти?

– Нині, якщо чесно, йду тільки до однієї мети: зробити так, щоб було зручно моїй родині, дати їй всі блага, які тільки можна, щоб вона не відчувала дискомфорту. Коли моя родина так житиме, тоді я будуватиму плани на творчість і на життя. Тому про якісь конкретні, кардинальні творчі плани говорити не можу, хоча вони десь далеко є.

– Наскільки ви залежні від режисерів? Яка міра залежності і самостійності в роботі з режисерами у вас нині є, і чи влаштовує вона вас?

– Відверто кажучи, не знаю, як нині. Якщо мова про театр, то я три роки з режисерами не працював, тому не знаю, який я сьогодні в цьому плані. Не знаю, з ким зустрінуся, з ким працюватиму завтра. Я дуже складна людина, зі своїми тарганами, і чим старшим стаю, тим більше розумію, що проблеми є.

– А з ким із режисерів вам найкраще працювалося?

– З усіма, тому що то був досвід. Хороший, поганий – все одно досвід, коли дізнаєшся щось про театр, про людей, про стосунки, режисерів, сам себе проявляєш в якихось ситуаціях, тому когось виділяти не хочу, від кожного я щось намагаюся взяти.

– У кого ви вчитесь, кого, можливо, вважаєте своїм учителем або ідеалом?

– Ідеалів ніколи не створював, тим більше – кумирів. Якісь гарні речі підглядаю в інших артистів, це ті ж Євген Миронов, Смоктуновський, Хабенський. А так... Ми, артисти, залежні люди. Тому складно в театрі мріяти зіграти якусь роль або попрацювати з режисером, якого тут немає і не буде. У нас не вистачить грошей запросити, наприклад, Някрошюса, тому мріяти про те, щоб попрацювати з ним або хоча б подивитися на його репетиції, на те, як він працює з артистами, – марно, вже минув той час, я подорослішав. Якщо буде – то буде, слава тобі, Господи, дякую за це. Треба дякувати за те, що маємо.

– Ви використовуєте систему Станіславського в ролях, які граєте?

– Не знаю, яка це система. Є люди, які ніде не вчилися, і знімаються в кіно, чудові артисти, все відчують, але

якщо запитати у такого актора, за якою системою він працює, у нього може матриця посипатися, тому що він ніколи над цим не замислювався.

– Нині багато акторів, режисерів кажуть, що вони створюють свою систему...

– Це неправда, вони лукавлять. Є якісь основні правила, закони життя, закони поведінки людини, це можна назвати і психологією. Ми підглядаємо за людьми, як вони поведуться в різних ситуаціях, а потім намагаємося відтворити, проаналізувати, пропустити це через себе. Точно так само ми дивимося на звірів і намагаємося зрозуміти їх і відтворити. Але знову ж, далі йде ставлення до того, що ти робиш або не робиш. Тому про людей, які хочуть винайти велосипед, ніхто не знає. Вони цього просто не можуть зробити. Назвіть якусь знаменитість, яка б сказала: ось я придумав свою систему, та ще й виховав за цією системою людей... Наприклад, наш художній керівник Едуард Маркович Митницький, створив у театрі умови, в яких актори ростуть. На репетиціях ми не говоримо про якісь системи, для нього головне – розум, серце та душа. Він змушує актора мислити!

– В інтернеті можна прочитати, що у вас багато жінок-прихильниць, це якимось впливає на вашу творчість?

– Я цього не читаю і спокійно до цього ставлюся. Мало хто кому подобається, тим більше, у нас професія відкрита, публічна... У мене з цим проблем немає.

– Ви тепер знімаєтеся у фільмах?

– Сподіваюся, що невдовзі буду, можливо, влітку. Нині важко, і це всіх торкнулося, кінобізнес теж простоює.

– У вас є вдала режисерська робота, спільна з Андрієм Самініним: «Граємо Чонкіна», відзначена «Київською пектораллю». Вас нагороджували «Пектораллю» і за найкращу чоловічу роль – роль Віктора у виставі «Останній герой»...

– Ну, «Пектораль» не мета, це не «Оскар», тим більше останнім часом, коли я взагалі не розумію, що діється в театрі, а треба когось відзначати, і все це в смішні категорії переходить. Мені здається, ця премія вже вичерпала себе. А щодо «Чонкіна»... Трішки втомився спектакль. Мені складно говорити, тому що це все-таки спільна робота з Андрієм. Щось подобається, а якісь моменти хочеться видалити і забути.

– У вас є бажання займатися режисурою?

– Є, але поки що трішечки спить. Воно в примусовому сні, примусовому очікуванні. Час важкий. Якщо хочеш бути режисером, треба все кинути і присвятити себе театру. Там існує чимало нюансів, все-таки потрібно керувати колективом, мають бути амбіції, має бути терпіння і ще багато чого.

– Щось оптимістичне скажете наостанок?

– Найголовніше, що ми живі-здорові, і є віра в майбутнє, тому – тримаємося. Нині всі тримаються, бо невідомо, що буде завтра. Треба жити, виховувати дітей, ставити їх на ноги і чесно виконувати свою роботу. Все одно, всім колись відповідати за свої вчинки. Хтось робитиме це з посмішкою, хтось – зі сльозами, це така справа...

Травень, 2015